

Івана Франка, 2019. № 7 (174). С. 17–22.

5. Куприянова-Ашина В., Жу Ч. Интернационализация высшего образования: российские подходы. *Международные процессы : науч. журн.* Москва, 2013. № 2 (33), т. 11. С. 86–94.

6. Пилаєва Т. В., Яценко В. В. Інтернаціоналізація вищої освіти: теоретичний аспект. *Педагогічні науки : зб. наук. праць.* Херсон, 2017. Вип. LXXX, т. 3. С. 31–36.

7. Товканець Г. В. Інтернаціоналізаційні процеси в розвитку європейської вищої освіти на початку ХХІ століття. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал.* Суми, 2015. № 3. С. 441–451.

УДК 378, 339.92

Ірина Крамар¹, Галина Крамар², Наталія Мариненко³

^{1,2,3} Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МІЖНАРОДНА ВИЩА ОСВІТА ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ

Iryna Kramar¹, Halyna Kramar², Nataliia Marynenko³

^{1,2,3} Ternopil Ivan Puluji National Technical University, Ukraine

INTERNATIONAL HIGHER EDUCATION AFTER PANDEMIC

Глобалізаційні процеси, які мають місце у світі сьогодні, з одного боку – сприяють розвитку країн в різних сферах життя, з іншого – стримують його, маючи негативний вплив на перебіг певних явищ. Пандемія коронавірусу зумовила актуальність даного питання.

Освіта та наука є одними із найбільш мобільних та глобалізованих галузей економічної діяльності, які у цей період зазнали безпрецедентних за історію людства обмежень й очікують на відповідні наслідки від ситуації, що склалася.

При цьому, наслідки уже є та ще будуть відчутні не лише у даній сфері, а в інших сферах суспільного життя, так як освіта є провідним чинником політичного, соціального та культурного прогресу, а будь-які прояви її кризи мають значний вплив на розвиток країни, породжуючи негативні соціокультурні наслідки для суспільства загалом [1]. Тому вплив коронавірусу на економіки країн світу має місце через інші галузі.

За даними ЮНЕСКО глобальний ринок освітніх послуг у 2019 році оцінювався у \$65.4 млрд і було прогнозовано його зростання до \$117.95 млрд до 2027 року [2]. Однак, в умовах сьогодення дані прогнози викликають сумніви.

За даними звіту Британської консалтингової компанії Quacquarelli Symonds «Вплив коронавірусу на глобальну вищу освіту» з'ясовано, що 46% респондентів (усього було опитано 11000 осіб) мають намір відкласти навчання внаслідок пандемії, а кожен десятий заявив, що більше не має бажання навчатися за кордоном. Також вказано, що заклади вищої освіти (ЗВО) реагують на очікувані скорочення кількості іноземних студентів, впроваджуючи цифрові заходи (75%), цифровий маркетинг (73%) та онлайн-зустрічі (70%) [3]. Важливо зазначити, що, намагаючись ефективно реагувати на ситуацію, що склалася, університети повинні розуміти проблеми цифрового розриву у доступі до навчання студентів з різних регіонів світу, а також вміти адаптуватися до змін у структурі мобільності. Якщо раніше однією з головних країн-замовників міжнародних освітніх послуг був Іран, то сьогодні його вплив майже непомітний. Університети розуміють потребу у диверсифікації ринків, а тому розширюють їх такими країнами, як Бразилія, Колумбія, В'єтнам, Індія, Індонезія, Кенія, Мексика, Саудівська Аравія, ОАЕ тощо.

Результати проведених досліджень свідчать про суттєві зміни у настроях потенційних міжнародних студентів щодо їхнього бажання навчатися за кордоном. Лише 58% потенційних міжнародних студентів висловили певний інтерес до дистанційного навчання, а 42% заявили, що не бажають навчатися через Інтернет [3]. Таким чином, має місце скорочення надходжень до бюджетів ЗВО, міст, країн (оплата за навчання, проживання у гуртожитках, харчування, дозвілля тощо). Окрім того, одним із ймовірних наслідків даного процесу можуть бути структурні зміни у складі науково-викладацького складу ЗВО у зв'язку із скороченням.

Особливу увагу варто звернути на впровадження антикризового менеджменту. Університети наголошують на важливості впровадження таких елементів антикризової стратегії, як: онлайн навчання; міжнародна координація та співпраця; проактивні попереджувальні заходи; сильна лідерська позиція керівництва університетів; гнучкість до дедлайнів оцінювання результатів навчання; більш строгі санітарно-гігієнічні ініціативи; чітка комунікація керівництва ЗВО, адмінперсоналу, науково-педагогічних працівників та студентства. При цьому, так як криза, спричинена коронавірусом, продовжується, антикризові програми повинні постійно оновлюватися відповідно до нових умов.

Незважаючи на очевидні негативні наслідки, одним із найяскравіших позитивних став відкритий доступ до баз даних, бібліотек, електронних книг, курсів, платформ та інших форматів онлайн-навчання. З метою допомоги університетам світу, деякі компанії, зокрема iTeach.world, Raft, Aula, Intergreat запропонували використовувати свої онлайн-платформи та засоби дистанційного навчання на безкоштовній основі.

Також варто зазначити, що відсутність можливості або небажання навчатися за кордоном (у тому числі у зв'язку із втратою джерел доходів, що спричинено COVID-19) можуть виступити потужним стимулом до залучення внутрішніх та

зовнішніх інвестицій у сферу освіти. Різні країни по-різному реагують на кризові явища в освітньому середовищі, що мають місце сьогодні. Так, Уряд Індії впровадив ініціативи, сприятливі для інвесторів, зокрема, дозволив 100% прямих іноземних інвестицій в освітній сектор [4].

Таким чином, найважливіший кроком у процесі протидії негативним наслідкам пандемії, зокрема, у діяльності ЗВО, є гнучкість та здатність до швидкої адаптації в динамічних умовах зовнішнього середовища. Це має місце і на макрорівні та стосується також політики урядів країн.

Використана література:

1. Крамар Ірина. Роль освіти у формуванні людського капіталу як чинника економічного розвитку України. Держава та регіони. 2019. №2 (107). С. 12-19.
2. Can International Higher Education Survive Covid-19? URL: <https://www.forbes.com/sites/mattsymonds/2020/06/22/can-international-higher-education-survive-covid-19/#52b4aabd6a6d> (дата звернення: 20.09.2020).
3. The impact of the coronavirus on global higher education. URL: <https://info.qs.com/rs/335-VIN-535/images/The-Impact-of-the-Coronavirus-on-Global-Higher-Education.pdf> (дата звернення: 10.09.2020).
4. Pradeep Kumar. Foreign Capital Remains Buoyant for the Development of Indian Economy. Beyond the Pandemics. Scholar's Press. 2020, 325 p.

УДК 378

Інна Гула, Ірина Химич

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна;

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВИТИ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Inna Hula, Iryna Khymych

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

THE NEED TO INCREASE THE COMPETITIVENESS OF THE UKRAINIAN EDUCATION AS A BASIS FOR THE COUNTRY'S DEVELOPMENT

Інтернаціоналізація стала звичним явищем в процесі розвитку країн та їх економічних, політичних, соціальних зв'язків. Важливим та актуальним питанням зараз є інтернаціоналізація вищої освіти. Сьогодні це стає пріоритетним напрямом розвитку, оскільки практика здобуття освіти за